

# Latweeschu Nwises.

Nr. 6. Zettortdeená 5ta Webruar 1848.

## L u h g f c h a n a.

No Krohna Katrinesmuischas no Mahrku mahjahm mehms puifis isgahjuschá gadda par Mahrtimeem nosuddis; tas puifa bija 25 gaddus wezs, masinsch no auguma, dseltani matti, pagreifas sillas azzis, eebruchzhts beggus, ar wahrdu Krischjahn Bahrsdin, pastihws us kahjahm, zittas wallodas tam narw, kaut winsch dsirdeht dsird, ka ja un ne. Ja kas no schi puifa buhtu ko mannijis, tad winna tehws, atraitnis, nabbags wallineeks luhdsahs, par to paschu sinnu atlaist woi pee Emburgas (Annenburg) pagasta teefas, jeb pee Zelgawas Latweeschu rihta mahzitaja W. Pantenius.

## Padohms jauneem nohmneekem.

Muhsu augsts un scheidungs Keisers irr pawehlejis, Krohna mahjas us nohmu — ko arri renti un zinsi sauz — atlaist, un zaur tam teem semmes kohpejeem pastahwigu labbumu sagahdaht. Dauds kungi, kam dsuntas muischas irr, to paschu darra, un pee schihs labbas leetas paliga nahk. Tee kungi isdohma, ka to dsihwofchanu us jaunu wihsi warretu eetaisht; winneem irr wallas dohmaht un daschadas grabmatas farakstiht un lassiht, kas zellu rahda, ka to jauno laukas kohpschanu buhs wifslabbaki eegrohsiht; wifs tas truhkst semmes kohpejam, tadeht tas leelafais pulks to jaunu nohmneeku irr drohschi usnehmuschees maksahht, bet narw apdohmajuschi, ka ar beigtahm muischas klaufischanahm arridsan magasihnes un muischas flehts aisflehtas, un ka katram pascham par sawu pahrtischanu buhs jagahda, ka teem weenas draudses nohmturreem weenam par wisseem, un wisseem par weenu irr jagalwo par to nohmas maksu; un — kad dasch wehl ne mas ne warr sayrast, ka to nohmas maksu sadabbuht, tad tas dsihwo us

laimi, un kad ta laime ne nahk, tad tam dsihwofchana beigta. Tas ihstems labbums, ko nohmas buhschana peeschferr, nahks wehlaki, un lihds tam laikam dauds laudim buhs gruhtums jayahrzeesch, jo tas sakams wahrds teiz: wifs eefahkums irr gruhts! tadeht sché taps labs padohms farakstihts, warr buht, ka weens jeb ohtris ko atraddihs, kas tam geld. Rakstijajs par to lohti preezatohs. Memmi tad wehra:

- 1) Ne dohma wifs, ka tu par nohmneeku tizis warrest ka kungs bes darba dsihwoht, ja ta darrisi, un tu ne publesees wehl wairak ka lihds schim, un ne taipisi katru graffi, tad tewim pohsts buhs, un par wehlu noschehloft scho padohmu ne peenehmis.
- 2) Ne turri par dauds klaufitajus us lohni un maissi; skaites fewi arweenu par strahdneeku lihds, un ne dohma wifs: sehns jeb meita mas lohnes dabbu, ko tahdi dauds apchd! Apdohma, tee grihb wifsu gaddu ehst, un ja tawa mahja ne warr weenu leeku eh-daju usturreht, tad tas tew peetruhks no nohmas. Bes laudim tu ne warri buht, bet turri tif dauds, ka tew nohtigi wajjaga, un labbaki nohtes laiká peenemm strahdneeku par maksu, tas tew maksahs weenreis, un ne buhs tew zauru gaddu jabarro zilweks welti.
- 3) Ne peemirsti, ka tam semmes kohpejam no mehstleem, ko mehst arri subdus sauzam, wifs labbums nahk, tadeht effi taipigs un gahdigs us teem; ne turri katru masu leetu par neeku, bet leez weenu pee ohtru, un tas salms, kas tew par gaddu sakrahsees, isdeenas weens salms atlikts pee ohtra, istaisihs par gaddu 365 salmus, jeb pilnu sauju. Nuddeni apkohpj tarwu dahrsu, isgrabbsti lappas un sarrinus, apkohpj sehtmallas, iskohpj tawas plawas un tawus pakrastus;



ja tew mesch jeb krahmi klastumâ, fagrahbsti lappas, ja tew ptawâs fur needres, kalwes u. t. j. pr. aug, fagahda pakaisu un weddi tohs ruddeni wiffus mahjâs, leez tohs laidarâ, tew fuhdi krahsees, un tizzi mannam padohmam: Ne isdohd barribu no mahjahm, labbaki to nopehrz, un tew skahde ne buhs.

4) Ne turri par leelu lauku un ne usplehs amattas un gannibas, dohmadams, ka leels lauks tew baggatu taifhs; ja tew deesgan lauki, tad labbaki atlaid to sliktu semmi un paturri tif dauds, ka tu warri labbi apfuhdoht un kreetni isstrahdaht; tu redsefi, ka tew un tawam sirgam buhs masak darbs un tew nahks wairak labbums. Kad pehz gaddeem taws lauks nahks pilnâ spehka, un tew spehka un waktas irr, tad tu warri to atlaissto semmi par gabbalam peeneint un pecart tawam laukam klast.

5) Ne apsehj sawus laukus ar weenadu labbibu, un ne sehj tahdu labbibu, kas tai semmei ne geld, prohti: ne sehj kweeschus fur schee ne aug, un rudsus fur kweeschi aug. Zapatt darri ar waffaras lauku, un sehj tanni daschadu labbibu, kahdu tawa semme tif paness; retti buhs, ka tew wiss itt labbi isdohsees, bet kad tew ne buhs weens, tad buhs ohtris, un tu ne warress teift ka tew waffarejas lauks irr nobehdis. Ja tu wiannu buhtu woi ar meescheem jeb ar ausahm wiffu apsehjis, un schee ne buhtu isdewuschees, tad wiss taws puhlinesch tew buhtu wolti bijis.

6) Ne peemirsi wiffu tawu sehklas labbibu us to wiffulabbako istihriht, un pee laika isprobweht woi sehkla kreetni dihgst; jo kad tu sliktu sehflu sehfi, tew labba labbiba ne buhs, un kad nedihgstoschu labbibu sehfi, tad darbs un sehkla buhs pohsta un augli tew ne buhs.

7) Ne baidees wiss, tawu lauku eesch wairak dallahm eedalliht, tif mekle pee prahrigem sinnatajeem padohmu, kahda eedallischana tew geld, jo tur irr jafanemm kohpâ:

a) kahda ta semme un ko winna nese; b) woi

tew deesgan gannibas; z) woi tew deesgan ptawas; d) woi tu warri ahbolinu, lehzas u. t. j. pr. seht jeb ne; e) woi tew irr spehks un fapraschana to wiffu isdarriht; — pehz tam ta eerikteschana jarikte un tizzi, ne buhs tew slikti.

8) Ne isdohd seenu, faut tew ptawas deesgan buhtu un tu dohmatu, ka tew seena atliksees; labbaki audsini lohpus; tew dubbults labbums nahks, prohti: no teem lohpeem un no teem fuhdeem; wisswairak turri leelus lohpus, jo aita ar rupju willu to barribu ne atmaksa, un tomehr wiannai jadohd tas labbakais seens; fuhdi no leela lohpa arri irr labbaki.

9) Ne peemirsi tawu lohpu kohpschenu pareiffi apgahdaht, jo kad tu gultâ gulledams usfaufki: Puifchi dohdeet sirgeem ehst! un fainneeze eebrehssees: Meitas apkohpeet lohpus! un juhs paschi ne raudsiseet, kahda ta kohpschana bijuse, tad jums buhs pee labbas barribas slikti mittuschi lohpi.

10) Ne peemirsi tahdâ laika, kad braukschana jeb lauka darbs naw, sawas brauzamas leetas, ka rottus, raggus, ritteus, paugas u. t. j. pr., tif labbi arri arklus, ezzeschas un wiffu, kas pee lauka darba waijadsigs, pee laika fataisih, ta ka ne strikkis ne truhkst, kad to waijaga rohkâ nemt; jo kad tew rattu tappina peetruhst, tad zits jaw labbu gabbalu buhs aisbrauzis, kamehr tu to ustaisifi. Mahzees patš wiffu fataisih, aistaupifi ammatneeka maksu.

Lai nu scho reis peeteel ar to kas tewim te teifts, tu redsi ka te naw neeki farakstii, jo tas rakstijaws naw mahzijeas grahamatas rakstih, un jebfchu gan patš arrajs naw, tomehr tas tschetrdesmits gabbus ar arraju kohpâ dsihwojis, to arraju un wianna darbu zauri sinn un proht. Tew gan weena jeb ohtra leeta ne patiks, kas tew pascham jadarra un jafinn, bet leegtees ne warri, ka mannim taifniba irr; tadeht darri ta, tad labbi buhs.

Bet kad nu tohs nohmneekus ween ne waijaga, bet klausitajus arr, tad gan geidehs kahdu wahr-



dinu ar teem parunnatees un kahdu padohmu peelift. Tew klauſitajam, brahliht! gan liktens irr maſak peefchfihris, kà nohmneekam; bet ne nobaidees un ne behdajees tadeht par dauds; jo kad tu kreetnis ſtrahdneeks buhfi, tad tew maiſe ne truhfs; tu tarwu deenas darbu padarrijis gullefi meerigi, bet nohmneekam daſchfabrt meege ne nahfs, kad tam ruhpes buhs, kà wiſch lai Keiſeram, fungam un ſewim dalku fagahda; jo kam wairak irr uſtizzehts, tam leelaka atbildſchana un ruhpeſchana. Bet to jaw tew ſakku, ſauli buhs wairak japeefpeefch pee darba; ja tu muſchâ par klauſitaju buhfi, tad dabbufi labbu lohni, bet to ſinni ka waggare us pehdahm buhs flahht un ne laus tewim waltu apfabrt ſtattitees; labſ ſaimneeks tâpatt darrihs; bet trahpifi tu ſaimneeku, kaſ pirmdeenas rihtâ us tewim ſazzihs: woi dſirdi, brahliht! aiſeefim us frohgu brohfafi noturreht, man no wakkar deenas irr pagirras un ſlikta duhfcha, — tad juns pawaffari abbeem ne buhs maiſes. Tu kreetnis ſtrahdneeks ne nobehdajees par tarwu klauſitaju likteni, ja tu buhfi gahdigi dſihwojis un ſawu nopelnu krahjis, tad tew drihs gaddiſees par nohmneeku tiſt; tadeht eelez ik gadd fo aiſtaupijis buhfi, krahſchanaſ lahde us augteem; tur tawa manta tew drohfchi ſtahwehs un augtus neffihſ, un ja tew ne trahpitohs par nohmneeku tiſt, tad taſ tew buhs leels paligs us wezzumu jeb arri nohtes laikâ. Nohmneekam ta magafiſhne un muſchſas flehts buhs aiſflehgta, taſ ne warrehs wiſſ pawaffari aiſeet us muſchu puhrinu jeb pahri puhrinu paleeneht, tam atteiſ: eij pelnitees! Par wiſſam gahda, lai tew us wezzumu truhkums ne pee-eet; taſ buhs gruhti pahrzeeft! Ja nahkfi pee magafiſhnes uſturreſchana mekleht, tad jaw ſinalki iſmeklehs kahdas wainas deht tewi lai pagafiſ uſturr, un ja buhfi no weenas draudſes us ohtru par gaddeem ſtaigajis, tad taſ paligs wehl gruhtaki buhs dabbujamſ.

Ne nemm par taunu, mihtlais laſſitajſ! kad es tewi ſcho brihtinu eſmu ar ſaweem padohmeem uſturrejis, un kahds wahrds buhtu iſgahjis, kaſ tew ne patihk. Daſch gan ſazzihs: es jaw to patſ labbaki ſinnu, ne wiſch tē rakſta; bet peeminni,

ka taſ naw ſinnatajam, bet neſinnatajam rakſtihts, un tizzi teefcham, ka rakſitajſ naw par maſku, bet no labbas firds tewim ſchohs padohmus ſarakſtijis. P. S.

Teefas fluddinaſchanaſ.

Us pawehleſchanaſ taſs Keiſerifkas Majesteetes, ta Patwaldineeka wiſſas Kreewu Walſis 1c. 1c. 1c., tohp no Krohna Behrsmuiſchſas pagafiſta teefas wiſſi tee, kam kahdas taiſnas praſſiſchanaſ buhtu pee ta no mahjahm iſlikta Ekibbeſmuſchſas (Alexandershof) ſaimneeka Sarrinu Jndrik Wendin, par ka mantu parradu deht konkurſe ſpreeſta, uſaizinati, pee ſaubeschanas ſawas teefas lihds 14to Webruar 1848, kaſ par to weenigu un iſflehgſchanaſ terminu noliktſ, ar ſawahm praſſiſchanaſ ſcheit peeteiktees, jo wehlaſ neweenu wairſ ne klauſihſ. Krohna Behrsmuiſchſas pagafiſta teefa, tai 31mâ Dezember 1847. I

(Nr. 1465.)

Peefchdetajſ J. Stohkſ.

Teefas ſrihweriſ J. Freymann.

\*

\*

\*

Us pawehleſchanaſ taſs Keiſerifkas Majesteetes, ta Patwaldineeka wiſſas Kreewu walſis 1c. 1c. 1c. tohp no Slaguhnes pagafiſta teefas wiſſi tee, kam kahdas taiſnas parradu praſſiſchanaſ buhtu pee teem Slaguhnes ſaimneekem, prohti: Giggaru Janna Janſohn un Maſa Lambertu Ernst Leinaht, kaſ mahjun inventariuma truhkuma deht ilguki par ſaimneekem ne warr buht, un par ka mantu konkurſe ſpreeſta, uſaizinati, diwu mehneſchu ſtarpâ no appaſſchraſtitas deenas ar ſawahm parradu praſſiſchanaſ pee ſchihſ pagafiſta teefas peeteiktees, jo wehlaſ neweenu wairſ ne klauſihſ. Slaguhnes pagafiſta teefa, tai 24tâ Janwar 1848. 3

(Nr. 11.)

+++ Kriſchjahn Swirbul, pag. wezz. J. Freyberg, pag. teefas ſrihweriſ.

\*

\*

\*

Us pawehleſchanaſ taſs Keiſerifkas Majesteetes, ta Patwaldineeka wiſſas Kreewu walſis 1c. 1c. 1c., tohp no Schenberges pagafiſta teefas wiſſi tee, kam kahdas taiſnas praſſiſchanaſ buhtu pee taſs mantas ta nomirruſcha ſaimneeka Martina Kalnia no Lihkumu mahjahm, zur ſcho uſaizinati, lihds 23ſcho Merz f. g. pee ſchihſ teefas peeteiktees, jo wehlaſ neweenu wairſ ne klauſihſ. Schenberges pagafiſta teefa, tai 23ſchâ Janwar 1848. 3

(J. S.)

Joſeph Grinberg, peefchdetajſ.

(Nr. 17.)

W. Sehring, teefas ſrihweriſ.



Wiffi tee, kam taisnas prassischanas buhtu pee ta Lindedes fainneeka Mescha Tilkenu Furra Dhsolia, par ka mantu parradu deht konkurse spreesta, tohp usaizinati, lihds 19tu Merz f. g. pee Lindedes pagasta teefas peeteiktees, jo wehlaq neweenu wairs ne klausihis. Lindedes pagasta teefa, tai 19ta Janwar 1848. 2

(Nr. 23.) M. Golowin, pagasta wezzakajs. Grunthal, pag. teefas ffrihweris.

fawas peerahdischanas peenest un peeminnetâ terminâ fanahkt. Krohna Uremuischas pagasta teefa, tai 23schâ Dezember 1847. I

(L. S.) Veesehdetajs Dahwe Uiz.  
(Nr. 984.) Teefas ffrihweris Berg.

No Krohna Uremuischas pagasta teefas tohp wiffi tee, kam kahdas taisnas prassischanas buhtu pee ta no mahjahm islikta Krohna Zimmeresmuishas fainneeka Jahne Dunne no Dunnu-Trinnes mahjahm, par ka mantu parradu deht konkurse spreesta, usaizinati, pee saudeschanas fawas teefas lihds 28tu Webruar 1848 ar sawahm prassischanam pee schihis teefas peeteiktees, fawas peerahdischanas peenest un peeminnetâ terminâ fanahkt. Krohna Uremuischas pagasta teefa, tai 23schâ Dezember 1847. I

(L. S.) Veesehdetajs Dahwe Uiz.  
(Nr. 987.) Teefas ffrihweris Berg.

No Wihkfeles pagasta teefas tohp wiffi tee, kam kahdas taisnas prassischanas buhtu pee ta nomirruscha Wihkfeles fainneeka no Grahweneeku mahjahm Mikkell Urban, par ka mantu parradu deht konkurse spreesta, usaizinati, ar sawahm prassischanam wisswehlaq lihds 10to Merz f. g. pee schihis teefas peeteiktees, jo wehlaq neweenu wairs ne klausihis. Wihkfeles pagasta teefa, tai rotâ Janwar 1848. 2

(L. S.) ††† Martin Reimann, pagasta wezz.  
(Nr. 14.) C. Franck, pagasta teefas ffrihweris.

No Krohna Uremuischas pagasta teefas tohp wiffi tee, kam kahdas taisnas prassischanas buhtu pee ta no mahjahm islikta Krohna Uremuischas fainneeka Janne Jansohn no Bungu mahjahm, par ka mantu parradu deht konkurse spreesta, usaizinati, pee saudeschanas fawas teefas lihds 28tu Webruar 1848 ar sawahm prassischanam pee schihis teefas peeteiktees,

Zitta fluddinaschana.

Schenberges wehja = submallas (Zusf. Holländer) ar trim gangeem, taps us wairak gaddeem us arrenti isdohtas. Arrentes mihlotaji warr Schenberges muishâ peeteiktees. I

Hasselfus, walditajs.

Naudas, labbibas un prezju tirgus us plazzi. Rihgâ, tanni 2tra Webruar 1848.

	Sudraba			Sudraba	
	Rb.	Kp.		Rb.	Kp.
I jauns dahlderis . . . . .	1	33	I pohds kannepu . . . . .	1	—
I puhrs rudsu . . . . .	1	70	I — linnu labbakas surtes . . . . .	1	60
I — kweeschu . . . . .	2	75	I — — siiktakas surtes . . . . .	1	40
I — meeschu . . . . .	1	20	I — tabaka . . . . .	—	65
I — meeschu = putrainu . . . . .	2	—	I — dselses . . . . .	—	80
I — ausu . . . . .	—	80	I — sweesta . . . . .	2	30
I — kweeschu = miltu . . . . .	3	50	I muzza silku, preeschu muzza . . . . .	7	25
I — bibdeletu rudsu = miltu . . . . .	2	25	I — — wihkschnu muzza . . . . .	7	50
I — rupju rudsu = miltu . . . . .	1	70	I — farkanas sabls . . . . .	7	—
I — sirnu . . . . .	2	—	I — rupjas leddainas sabls . . . . .	6	—
I — linnu = sehklaas . . . . .	2	25	I — rupjas baltas sabls . . . . .	5	50
I — kannepu = sehklaas . . . . .	2	—	I — smalkas sabls . . . . .	4	50
I — fimmenu . . . . .	5	—			

B r i h w d r i k k e h t.

No juhrmallas = gubernementu augstas waldischanas puffes: Hofrath de la Croix.